

Vårt arbete för hållbar utveckling

En av Nolatos Grundbultar är ”Vi är ansvarstagande”. Med detta menar vi att Nolato ska bidra till hållbar utveckling genom att ta miljöhänsyn och tillämpa etiska och medmänskliga principer. Dessa tankar har varit vägledande alltsedan starten för över 70 år sedan och spelar fortfarande en viktig roll i koncernens vardag.

Nolato har i årsredovisningarna sedan 2002 redovisat utvecklingen av ett antal miljöparametrar.

I samband med årets redovisning har mängden insamlad information ökat betydligt, varvid GRI (Global Reporting Initiative) har varit vägledande. Rapporteringen kring hållbar utveckling avser år 2008 och kan inte rakt över jämföras med de tidigare åren. Där det är relevant och praktiskt möjligt beskriver vi dock trender och tendenser.

Decentraliserad organisation

Miljöarbetet i Nolato är decentraliserat och varje enskild enhet har ansvar för den egna verksamheten, med Nolatos miljöpolicy som vägledande dokument. Ett grundläggande krav är sedan länge att miljöled-

ningssystemet ISO 14001 ska vara infört vid samtliga tillverkande enheter.

Uppföljning av arbetet med hållbar utveckling sker genom interna och externa revisioner av ISO 14001, genom den interna årliga redovisningen av hållbarhetsdata samt genom en dialog mellan chefer och medarbetare på olika nivåer i Nolato.

Miljöledningssystem

Vid årsskiftet 2008/09 var alla Nolatos produktionsenheter utom den i Hörby certifierade enligt kraven i miljöledningsstandarderna ISO 14001. Under 2008 genomfördes 48 interna miljörevisioner och 16 revisioner av externa certifieringsorgan.

Vid Nolato Medical Rubber i Hörby pågår införandet av miljöledningssystemet och certifiering planeras ske under 2009.

Vid enheten i Beijing, Kina, arbetar man med att dessutom införa arbetsmiljöstandarderna OHSAS 18001.

Samtliga Nolatos enheter är certifierade enligt kraven i kvalitetssystemet ISO 9001. Ett antal enheter är därutöver certifierade enligt ISO-standarder för fordonsindustrin (ISO 16949) eller medicinteknik

(ISO 13485). Nolato Cerbo certifierades i slutet av året, som en av de första i världen, enligt kraven i den nya standarden för läkemedelsförpackningar, ISO 15378.

Flera enheter, bland annat Nolato Hungary, har integrerat de olika ledningssystemen med varandra för att täcka ett bredare verksamhetsområde.

Arbete för hållbar utveckling

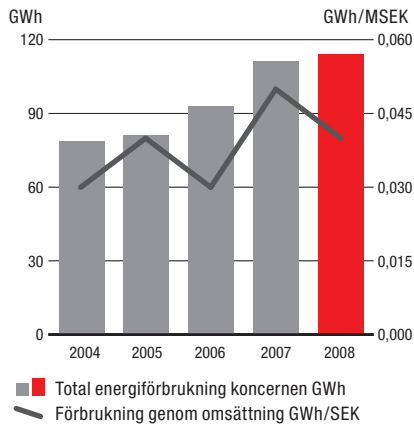
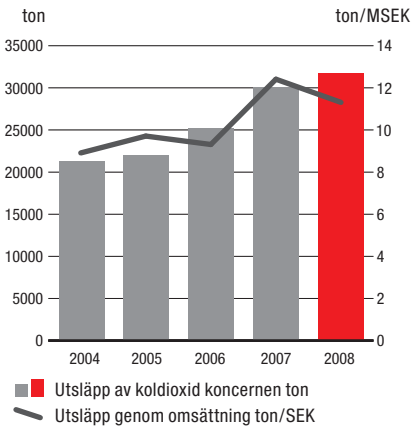
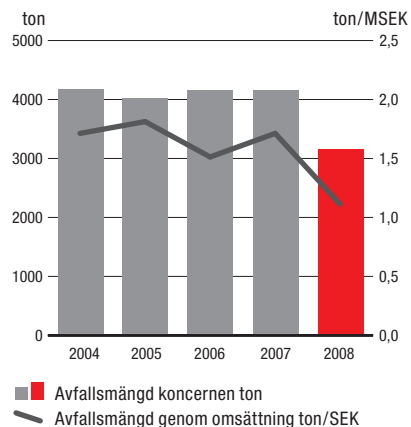
Under 2008 bedrev Nolato produktion vid 15 anläggningar i 4 länder.

Verksamheten i Kuala Lumpur, Malaysia, avvecklades under året och verksamheten i Lönsboda flyttades till den befintliga anläggningen i Kristianstad.

Kvantitativ och kvalitativ information har samlats in från samtliga tillverkande enheter.

Verksamheten består främst av tillverkning av produkter och produktsystem i olika former av polymera material. Vanliga tillverkningsmetoder är formsprutning, formpressning och montering. Även lackering förekommer vid några anläggningar.

Vid anläggningen i Sunne tillverkas gummiblandningar för egen, men även

Energiförbrukning**Utsläpp av koldioxid CO₂****Avfallsmängd**

externa kunders produktion. Vid övriga anläggningar köps färdiga polymerer och andra insatsmaterial in. I huvudsak består slutprodukterna av ett eller flera polymera material, ibland i kombination med till exempel metall.

De mest betydande miljöaspekterna är energiförbrukning, utnyttjande av råvaror som är baserade på fossilt material (plaster och olika typer av syntetiskt gummi), hantering av kemikalier, utsläpp av föroreningar och klimatpåverkande gaser till atmosfären samt avfall. Leverantörernas aktiviteter, transporter av råvaror och färdiga produkter samt användningen av våra produkter är exempel på viktiga indirekta miljöaspekter. Inom arbetsmiljöområdet är exponering av damm, kemikalier, buller, tunga lyft, repetitivt arbete och olycksrisker exempel på faktorer som måste hanteras på ett förebyggande sätt.

Inom ramarna för respektive miljöledningssystem sätter varje enhet lång- och kortsiktiga miljömål som följs upp på ledningsnivå.

Risker och möjligheter

Nolato bedriver en betydande del av verksamheten i länder där det förekommer miljörisker, kränkningar av mänskliga rättigheter och korruption. Inom Nolatos egna verksamheter förekommer miljö- och arbetsmiljörisker. Ur ett koncernperspektiv är risker som rör krav i miljölagstiftningen (exempelvis den nya kemikalielagstiftningen REACH), energiförbrukning

och energikostnader, klimatförändringar, historiska miljöskador (exempelvis markföroreningar), kund- och konsumentkrav och förhållanden hos leverantörer av speciellt intresse.

En närmare redovisning av hur koncernen hanterar aspekter och risker som rör miljö, arbetsmiljö och socialt ansvar finns i årsredovisningens generella riskavsnitt på sidorna 32 – 33.

Det ökade intresset i samhället för hållbar utveckling ger också upphov till affärsmöjligheter för Nolato. Några av dessa har resulterat i konkreta projekt (av vilka en del finns att läsa om i denna årsredovisning), medan andra utgör en intressant potential för koncernens affärsutvecklare.

Miljölagstiftning

Nolato följer tillämpliga lagar och förordningar på miljöområdet i de länder där koncernen har verksamhet. Utöver detta tillämpas än mer strikta krav där det är motiverat ur miljösynvinkel och där åtgärderna uppfattas som tekniskt möjliga och ekonomiskt rimliga. Vår miljöpolicy och uppförandekod, samt miljökrav från våra kunder och andra intressenter, utgör motiverande drivkrafter att anta en högre nivå.

Nolato bedriver tillstånds- eller anmälningspliktiga verksamheter enligt den svenska miljölagstiftningen vid anläggningarna i Göteborg, Götene, Hallsberg, Hörby, Kristianstad, Lomma, Sunne, Torekov, Trollhättan, Åstorp och Ängelholm. Alla tillstånds- eller anmälningspliktiga

Markus Månsson och Felix Wang, Nolato Medical, Kina

verksamheter har de tillstånd som erfordras för att driva verksamheten. Miljösituationen redovisas i form av årliga miljörapporter och annan rapportering till tillsynsmyndigheterna. Under 2008 har inga nya tillstånd sökts. Som en följd av länsstyrelsernas ambition att uppdatera äldre tillstånd kan det inte uteslutas att några av anläggningarna behöver genomföra en tillståndsansökan under de kommande åren.

Anläggningarna i Kina, Ungern och Malaysia är tillståndspliktiga enligt respektive lands miljölagstiftning. Även här sker regelbunden rapportering till miljömyndigheterna. Anläggningen i Malaysia stängdes i december 2008.

Under året har fem av produktionsanläggningarna inspekterats av miljömyndigheterna. Detta resulterade inte i några väsentliga förelägganden eller åtgärder. Några överträdelser av miljölagstiftningen har inte rapporterats under 2008. Anläggningen i Ungern erhöll en mindre sanktionsavgift beroende på att utsläppen till atmosfären hade beräknats på ett felaktigt sätt.

Energianvändning

Energianvändningen i Nolato utgörs till cirka 95 procent av indirekt energi i form av elektricitet. Den övriga energianvändningen utgörs av eldningsolja, naturgas, fjärrvärme och jordvärme för uppvärmning av byggnader.

Den sammanlagda energiförbrukningen var 114 GWh (111). Den högsta energiförbrukningen rapporteras från anläggningarna i Kina, där den kraftiga expansionen av verksamheten har bidragit till ökad energikonsumtion. Flertalet övriga anläggningar visar minskad eller oförändrad energiförbrukning jämfört med de tre senaste åren.

Energifrågorna är viktiga såväl miljömässigt som ekonomiskt. Koncernens totala energikostnader under 2008 uppgick till cirka 70 MSEK.

Flera av anläggningarna arbetar målriktat med energifrågorna och exempelvis kommer en investering i ett system för frikyla vid Nolato Medevo i Lomma ge en betydande reduktion av elförbrukningen. I Trollhättan och Göteborg ersätts hydrauliska pressar med elektriska, vilket kan minska energiförbrukningen med upp till 50 procent. Vidare genomförs energi-

En galen gungstol i tiden, återvinningsbar och smart

Gungstolen Ellan ligger i tiden. Resurssnålt tillverkad i ett kompositmaterial som består av 51 procent träspill och 49 procent plast. Och så smart konstruerad att den monteras utan beslag eller verktyg. Inga främmande material behövs, bara träplastkompositen.

Själva marknadsför Ikea Ellan som en galen stol, där de har tagit bort allt som inte är nödvändigt. Som passar i ett platt paket och är helt återvinningsbar.

Och egentligen är den ju delvis återvunnen redan när den tillverkas. Träkompositen har inneburit en hel del utmaningar för Nolato, som formsprutar stolen, packar den i det platta paketet och levererar till Ikea worldwide.

Att blanda in trä i plastmaterial är inte unikt, men normalt handlar det om detaljer där ytan inte spelar någon roll.

Här är det en stol, med alla ytor synliga. De ska ha bra finish och dessutom kännas bra för handen, ryggen och baken.

Det krävdes många testkörningar innan tillverkningsprocessen fungerade fullt ut, men idag flyter serietillverkningen av Ellan precis lika bra som vid formsprutning av "vanliga" plastmaterial.

En galen, fast smart, gungstol. Materialet är inte bara resurssnålt vid tillverkningen utan väger också mindre än plast med samma mekaniska egenskaper. Vilket bland annat innebär lägre miljöbelastning och pengar att spara vid transportererna.

Ytan är dessutom lite spännande råttuff. Den kan även lackeras, för att ge precis de egenskaper som formgivaren vill uppnå.

besparingsprojekt vid flera anläggningar, med åtgärder kring belysning, ventilation och kylning.

Vattenförbrukning

Vatten används huvudsakligen till rengöring, sanitära ändamål och kylning. Flera av anläggningarna har slutna system för kylvatten, vilket minskar förbrukningen för processändamål. Under 2008 användes 94,300 kubikmeter vatten.

Vattenförbrukningen har ökat under de senaste sex åren. En viktig orsak till detta är etableringen och expansionen av anläggningen i Kina. Kostnaderna för vatten och rening av avloppsvatten i koncernen uppgick till cirka 1 MSEK.

Råmaterial och kemiska produkter

Plast- och gummipolymerer, metallkomponenter, färger och olika insatsämnen

är viktiga råmaterial för Nolatos produktion. Under 2008 användes 15,800 ton plastråvara och 1,540 ton gummiråvara. Huvuddelen av plasten utgörs av jungfrulig råvara, men i en del applikationer kan återvunnen plast användas. Under 2008 användes ungefär 140 ton återvunnen plastråvara.

Mer än 90 procent av gummit är syntetgummi. Vid tillverkningen av gummiblandningar används enbart processolja med maximalt 3 procent PAH (polyaromatiska kolväten som anses medföra ökad risk för cancer).

Andra material av intresse ur miljösynvinkel är metaller (ca 910 ton) samt lösningsmedel och färger (ca 280 ton).

Vid anläggningen i Kina har ett projekt genomförts som medför att färgförbrukningen vid sprutlackering av mobiltelefonhöljen har halverats. Förbättringen

innebär också att utsläppen av VOC (flyktiga organiska ämnen) till atmosfären har minskat.

Inom EU håller kemikalielagstiftningen REACH på att införas. Grundtanken är att miljö- och hälsorisker ska upptäckas på ett så tidigt stadium som möjligt och industrin har fått ansvar för att se till att sådan information tas fram.

Under december 2008 avslutades registreringen av existerande kemiska ämnen för olika tillämpningar. I ett första steg säkerställdes, genom kontakter med leverantörerna, att de kemikalier som används i råvaror och produkter blivit registrerade i REACH.

Klimatpåverkande gaser

Utsläppen av den klimatpåverkande gasen koldioxid sker genom användningen av eldningsolja, naturgas, fjärrvärme och elektricitet. De sammanlagda utsläppen av koldioxid var under 2008 cirka 31.800 ton (30.100). Här utgör de indirekta utsläppen av koldioxid via inköpt elektricitet mer än 95 procent och är avhängiga av de typer av energikällor som används för att generera elektriciteten.

För Nolatos del orsakar energianvändningen vid anläggningen i Kina betydande utsläpp av klimatpåverkande gaser, då huvuddelen av elektriciteten i Kina genereras via koleldade kraftverk.

Transporterna av råvaror, produkter och personer bidrar också till utsläpp av koldioxid. Omfattningen av dessa utsläpp kan i nuläget inte anges.

Ingen av Nolatos anläggningar berörs av EU:s direktiv för handel med utsläppsrätter.

Andra utsläpp till atmosfären

Utsläppen av svaveldioxid och kväveoxider till atmosfären är mycket begränsade och uppgår sammanlagt till mindre än 5 ton per år.

Inom Nolato används färger och lösningsmedel, men effektiva reningsanläggningar gör att utsläppen av VOC blir små och sammanlagt uppgår till mindre än 10 ton per år.

Utsläppen av stoft och illaluktande ämnen är också mycket låga.

Utsläpp till vatten

Utsläppen till avloppsvatten består huvudsakligen av organiskt material och

Yaxin Hou, Nolato Medical, Kina

näringsämnen från sanitära ändamål och rengöringen av lokalerna. Därutöver förekommer utsläpp av små volymer av kylvatten.

Alla produktionsanläggningar är anslutna till publika avloppsreningsverk.

Avfall

Att minska avfallsmängderna och öka återvinningen är viktiga delar av miljöarbetet.

Under de senaste sex åren har mängden avfall som har behandlats genom deponering minskat betydligt. Samtidigt har mängden avfall som återvinns ökat, såväl genom att det externt utnyttjas som energikälla som att materialet återvinns.

Även internt har återvinningen av material ökat och under 2008 återanvändes drygt 140 ton plast- och gummimaterial.

Den totala avfallsmängden var under året 3.152 ton, varav 217 ton farligt avfall. Kostnaderna för den externa hanteringen av avfallet uppgick till 2,5 MSEK.

Leverantörers ansvar

Inom ramarna för Nolatos miljöledningssystem ställs krav på leverantörernas miljöarbete. Kraven och uppföljningen från vår sida utgörs bland annat av bedömning av miljöstatus i samband med att kontrakt upprättas, miljöenkäter, platsbesök och revisioner.

Nolato Telecom, vars huvudsakliga produktion sker i Kina, gör regelbundna miljörevisioner hos de trettio största leverantörerna, som tillsammans står för drygt 90 procent av Nolatos inköpsvolym i Kina.

Några brister i leverantörernas miljöarbete, som föranledde att samarbetet avbröts, uppmärksammades inte under 2008.

Miljörelaterade kostnader och investeringar

Under 2008 investerade Nolato 3,5 MSEK i åtgärder som rör miljö och arbetsmiljö. De största enskilda investeringarna gjordes i Lomma och Trollhättan och avsåg system för frikyla.

Kostnaderna uppgick under året till 4,7 MSEK och domineras av avgifter för avfallshantering, samt av kostnader för den interna administrationen av miljö- och arbetsmiljöarbetet.

De inrapporterade besparingarna på miljöområdet uppgick till 0,6 MSEK.

Resurssnål utveckling av storsäljande läkemedelslock

Att det finns möjlighet att miljöanpassa även befintliga produkter är Nolato Cerbos nya SC Light-lock för läkemedelsburkar ett bra exempel på.

Nolato Cerbos storsäljare av lock inom Cerbo Classic-sortimentet har i 30 år varit "SC". Det är ett skruvlock med garantiförslutning i form av ett inre membran, som måste tas bort innan man kommer åt läkemedlet.

Nu har en ny version av locket utvecklats. Den nya versionen, som kallas SC Light, innebär både viktiga miljömässiga fördelar och reducerad kostnad för kunderna.

Genom ett intensivt och kundnära utvecklingsarbete har locket blivit resurssnålare både vad gäller den verkliga materialåtgången och material som tidigare har gått till spillo vid produktionen. SC Light-locket väger nu 30

procent mindre än de tidigare och spillnivån har kunnat reduceras.

Den mindre åtgången av material innebär också en minskning av energiförbrukningen vid tillverkningen, eftersom det är betydligt mindre plastråvara som måste hettas upp och sedan kylas ner igen.

Även tillverkningsflödet har optimerats. För tillverkningen av det äldre SC-locket krävdes tre olika maskiner, med tidskrävande förflyttning mellan maskinerna. SC Light-locket tillverkas i en enda kombinerad automatcell, vilket väsentligt har reducerat genomloppstiden.

Eftersom locket är en del i läkemedelskedjan har den nya lockvarianten gått igenom en omfattande validering av funktion och prestanda innan det godkändes för seriestart.

Vårt sociala ansvar – etiska och mänskliga principer

I Nolato finns en stark tro på människan och dess inneboende kraft. Det innebär att vår målsättning är att ständigt hjälpa våra medarbetare att utvecklas, såväl utifrån deras egna ambitioner som företagets mål.

Personalinformation

Genomsnittligt antal årsanställda i koncernen under 2008 uppgick till 4.531 (3.760), varav 3.406 (2.369) i Asien och 1.125 (1.391) i Europa. Ökningen jämfört med föregående år är till största delen relaterad till Nolato Telecom i Kina.

Vid årsskiftet hade koncernen 3.839 (3.433) anställda, varav 69 procent i Kina, 24 procent i Sverige och 7 procent i Ungern. Dessutom fanns enstaka anställda i Frankrike, Norge och Polen.

Den betydande skillnaden gentemot det genomsnittliga antalet anställda beror på konjunkturrelaterade neddragningar under framför allt fjärde kvartalet samt stängningen av produktionsenheten i Kuala Lumpur, Malaysia.

Antalet anställda i Nolato Medical var

vid årsskiftet 452 (416), i Nolato Telecom 2.773 (2.360), i Nolato Industrial 609 (653) samt i koncernfunktioner 5 (4).

76 (74) procent av antalet anställda vid årsskiftet var verksamma utanför Sverige.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i Nolato 2008 var 1,9 procent (2,6) i genomsnitt för alla bolagen i koncernen. Av detta utgjorde långtidsfrånvaron 0,9 procentenheter (1,3).

Den lägsta sjukfrånvaron hade verksamheten i Kina med 0,4 procent (0,3). I Malaysia var sjukfrånvaron 0,6 procent (0,6) och i Ungern 6,8 procent (5,5). Genomsnittet för de svenska bolagen var 6,7 procent (6,6).

Att koncernens totala sjukfrånvaro är så låg, beror på den mycket låga sjukfrånvaron vid verksamheterna i Kina, där vid årsskiftet 69 procent av koncernens anställda var verksamma.

De anställda i Kina får full betalning de första tolv sjukdagarna. Efter detta får de hälften av baslönen, men beloppet får inte understiga den sociala minimilönen.

Arbetsolyckor och sjukdomar

Att erbjuda en god arbetsmiljö är en av Nolatos Grundbultar och förtydligas i uppförandekoden. I praktiken åstadkommer vi detta genom förebyggande arbete, utbildningsinsatser, skyddsronder och uppföljningar.

Skyddskommittéer eller motsvarande finns på alla enheter i koncernen, utom vid en anläggning i Sverige med färre än 25 anställda.

Under 2008 registrerades 26 arbetsolyckor som resulterade i mer än en dags frånvaro. Den sammanlagda sjukfrånvaron orsakad av arbetsolyckor uppgick till 430 dagar. De vanligaste orsakerna var skador vid arbete med maskiner och utrustningar, tunga lyft och repetitivt arbete samt fall- och halkskador. Några arbetsolyckor som rör inhyrda företag finns inte registrerade under 2008.

Under året kunde ett begränsat antal arbetsrelaterade sjukdomar konstateras, bland annat förekom sex fall av talkrelaterat eksem vid två av de svenska anläggningarna.

Lönesättning och facklig anslutning

Samtliga produktionsenheter är helägda av Nolato och drivs i egen regi.

Även anläggningarna i Kina är helägda och drivs enligt samma regler och värderingar som gäller vid Nolatos enheter i övrigt. Lönesättningen följer lagstiftningen, överstiger de sociala minimilönerna och är fullt ut marknadsmässig.

I Nolatos uppförandekod fastslås de anställdas rätt att företrädas av fackföreningar eller andra arbetstagarrepresentanter, liksom rätten till kollektiva förhandlingar och avtal.

Vid nio av Nolatos enheter i Sverige omfattades 100 procent av de anställda av kollektivavtal. Vid resterande två omfattades mellan 80 och 90 procent.

Vid Nolato Beijing i Kina finns en fackförening i enlighet med de regler som gäller för alla större företag i landet. All personal informeras om fackföreningen vid anställningstillfället och får då själva ta ställning till medlemskap. Vid årsskiftet var 84 procent av de anställda i Kina medlemmar i fackföreningen. Samtliga anställda omfattades av kollektivavtal.

Vid den ungerska enheten finns vare sig fackföreningar eller kollektivavtal. Detta är inte något specifikt för Nolato, utan representerar den normala situationen vid privatägda bolag i landet. Ledningen för Nolato Hungary använder ett flertal andra interna kanaler för dubbelriktad kommunikation med de anställda.

Utbildning

Antalet utbildningstimmar per anställd vid koncernens produktionsenheter var i medeltal 3,9 under 2008.

Miljö-, arbetsmiljö- och säkerhetsutbildning genomfördes vid flertalet enheter och omfattade vanligen 1 till 3 timmar per anställd.

Mänskliga rättigheter, mångfald och jämställdhet

Nolatos uppförandekod fastställer att Nolato stöder och respekterar internationellt hävdade mänskliga rättigheter samt uppmanar till mångfald och tar avstånd från alla former av särbehandling och diskriminering. Under 2008 har det inte framkommit något som indikerar att vi har brutit mot dessa principer.

Jämställdhetsarbetet bedrivs decentraliserat på respektive enhet enligt bolagens

jämställdhetsplaner. Andelen kvinnor bland koncernens anställda var 70 procent (63). Statistiken påverkas märkbart av den stora andelen kvinnor inom verksamheten i Kina, som var 81 procent (73). Andelen kvinnliga medarbetare vid de europeiska anläggningarna var 35 procent (43).

I Nolatos styrelse var andelen kvinnliga ledamöter 20 procent (20), i koncernledningen 0 procent (0) och i dotterbolagsledningarna 24 procent (16).

Affärsetik

I enlighet med principerna i Nolatos uppförandekod ska Nolatos externa relationer kännetecknas av integritet och ansvarstagande. Vi erbjuder inte kunder, potentiella kunder, myndigheter eller andra representanter för samhället några belöningar eller fördelar som bryter mot gällande lagar eller mot vad som kan anses som rimligt och vedertagen affärs- och marknadsföringssed.

Vi tar heller inte emot gåvor, förmåner eller betalningar, som kan påverka, eller uppfattas kunna påverka, objektiviteten i affärsbesluten. Och vi undviker situationer där lojaliteten mot företaget kan komma i konflikt med personliga intressen.

Under 2008 fanns ingenting som tyder på att några avvikelser mot dessa etiska regler har förekommit.

Politiskt neutral

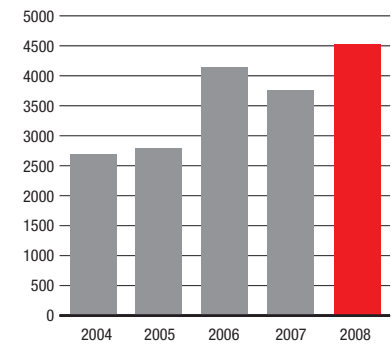
Nolatokoncernen intar en neutral ställning i politiska frågor och varken företagsnamnet eller ekonomiska resurser får användas i politiska sammanhang.

Krav på leverantörer

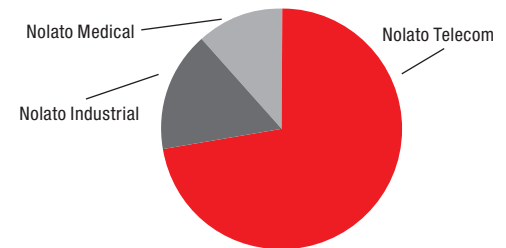
Nolato ställer samma krav som på de egna medarbetarna vad gäller leverantörernas hantering av sociala frågor. På koncernnivå introducerades under 2008 en vägledning för utvärdering av sociala frågor hos leverantörer till koncernbolagen, för att skapa en gemensam modell för utvärdering och uppföljning av leverantörernas status inom detta område.

I Kina har samtliga väsentliga leverantörer till Nolato Telecom skrivit under ett kontrakt med Nolato, där leverantören utfäster sig att följa reglerna i Nolatos uppförandekod. Revisioner av efterlevnaden görs årligen av de trettio största leverantörerna, som står för drygt 90 procent av Nolatos inköpsvolym i Kina.

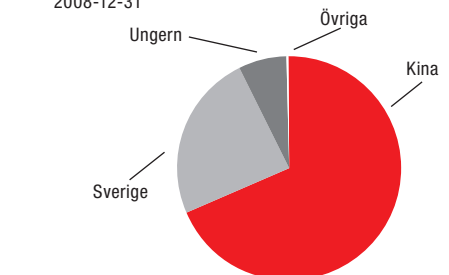
Medeltal anställda

Anställda per affärsområde 2008-12-31

Anställda per land 2008-12-31

Sjukfrånvaro

